

ตัวอย่างบทบาทหน้าที่ของ “ครูผู้ดูแลเด็กพิเศษ” ตามแนวทาง DIR/Floortime

คลินิกพัฒนาการเด็ก
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว

น้องปิ่น เด็กชายอายุ ๔ ๑/๒ ปี ได้รับการวินิจฉัยออทิสติก ตั้งแต่อายุ ๒ปี ๙เดือน คุณพ่อคุณแม่ของน้องปิ่นได้รับคำแนะนำการส่งเสริมพัฒนาการตามแนวทาง DIR/Floortime จนน้องปิ่นมีพัฒนาการที่ดีขึ้นมาก **น้องปิ่นมีความกระตือรือร้นที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน** **อยากเล่นกับเพื่อน สามารถสื่อสาร พูดคุย ได้ตอบกับเพื่อนได้ สามารถควบคุมตัวเอง และตอบสนองต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม**

อายุและความสามารถของน้องปิ่นสามารถเลือกที่เข้าเรียนในระบบการศึกษาพิเศษแบบเต็มวันได้ แต่ทีมผู้บำบัดเห็นว่าน้องปิ่นจะได้ประโยชน์มากกว่าถ้าได้รับการส่งเสริมพัฒนาการแบบหนึ่งต่อหนึ่งร่วมกับการได้มีโอกาสในการใช้ชีวิตประจำวันกับเด็กปกติ

โรงเรียนของน้องปิ่นเป็นโรงเรียนเอกชน ที่ถูกเลือกมาอย่างดี **เป็นโรงเรียนในแนวพัฒนาการที่เน้นเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและให้ความสำคัญกับ “ความแตกต่าง” ของเด็ก** รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบเรียนรู้อิสระผสมกับการเรียนรู้แบบกึ่งระบบ โดยมีการเล่นเป็นหัวใจของการเรียนรู้

น้องปิ่นเข้าเรียนในห้องเด็กเล็ก ๓ ชั่วโมงในภาคบ่าย เรียนร่วมกับเด็กปกติอีก ๑๓ คน ซึ่งอายุน้อยกว่าน้องปิ่นประมาณ ๖ เดือน ในห้องเรียนมีครู ๒ คน และครูผู้ช่วยอีก ๑ คน หน้าที่ของครูครูผู้ช่วย คือ ช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ การเล่น การพูดคุยและการทำกิจกรรมระหว่างเด็ก ๆ ด้วยกัน **สิ่งสำคัญที่ช่วยน้องปิ่นได้มาก คือ คุณครูผู้ช่วยในห้องเป็นผู้มีความเข้าใจเรื่องของ “ระบบบูรณาการประสาทสัมผัส” (Sensory Integration)** **ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้น้องปิ่นสามารถคงความสนใจ จดจ่อ มีสมาธิ และสามารถควบคุมตัวเอง ได้ดีมากขึ้น** **วิธีการแก้ปัญหาของคุณครูจึงเน้นไปที่การพยายามเติมเต็มการรับรู้ระบบประสาทสัมผัสให้กับน้องปิ่นและเด็กทุกคนในห้องเกือบตลอดทั้งวัน**

แนวทางการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กมีทั้งแบบที่ไม่ใช้ภาษา เช่น การเล่นวิ่งไล่จับ การเล่นในสนามเด็กเล่น ไปจนถึงการใช้ภาษาในแบบของการเล่นสมมติที่ซับซ้อน **คุณครูยังเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กว่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้าน** **คุณครูจะทำหน้าที่มากกว่าการเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้จัดรูปแบบการเรียนรู้อิสระของเด็กแต่คุณครูจะเข้ามาร่วมเล่นและสัมผัสกับเด็กโดยตรง**

นอกจากนั้นโรงเรียนยังจัดให้**มีการพูดคุยระหว่างครูกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ** สนับสนุนให้พ่อแม่ของเด็กจัดกิจกรรมให้เด็ก ๆ ในห้อง น้องปิ่นจัดอยู่ในกลุ่มเด็กที่ต้องการการ

ดูแลพิเศษ คุณครูประจำชั้นและคุณครูที่เลี้ยงจึงมีการพูดคุยกับครอบครัวของน้องปิ่นเป็นประจำทุกเดือน และมีการพูดคุยกันในทีมใหญ่ร่วมกับนักวิชาชีพอีก ๔-๖ ครั้งต่อปี

ก่อนเข้าห้องเรียน

เมื่อมาถึงโรงเรียนคุณแม่จะส่งน้องปิ่นให้กับครูแดง (คุณครูผู้ช่วย) หน้าที่ของครูแดงที่สำคัญ คือ ส่งเสริมให้น้องปิ่นมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์และทุกอารมณ์ เมื่อเริ่มเดินเข้าไปในโรงเรียน ครูแดงเห็นเพื่อน ๆ ๒ คนยืนอยู่หน้าห้อง ครูแดงใช้คำสั่ง ๆ สะกิดเตือนน้องปิ่นให้ทักทายเพื่อน ๆ

น้องปิ่นเริ่มกิจกรรมในโรงเรียนด้วยการออกไปเล่นทรายและวิ่งไล่จับกับเพื่อน ๆ ที่สนามเด็กเล่น การเริ่มต้นกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวโดยไม่ต้องใช้ภาษามากนักทำให้น้องปิ่นสามารถมีปฏิสัมพันธ์ เล่นกับเพื่อนได้อย่างไม่รู้สึกลำบาก เมื่อถึงเวลาก่อนเข้าห้องเรียนน้องปิ่นนั่งเล่นบนม้านั่งที่สนามพร้อมกับเพื่อน ๆ อีก ๓ คน **ครูแดงคุยเล่นกับเด็ก ๆ คนอื่นและเฝ้าดูน้องปิ่นอยู่ห่าง ๆ** ครูแดงจะคอยสังเกตถ้าเห็นว่าน้องปิ่นไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ครูแดงก็จะเข้าไปช่วย **ครูแดงจะไม่เข้าไปช่วยเหลือน้องปิ่นโดยไม่จำเป็น** เพราะไม่อยากจะให้เพื่อนคนอื่น ๆ รู้สึกว่าน้องปิ่นเป็นเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

ในห้องเรียนวันนี้เริ่มด้วยการนั่งโต๊ะทำกิจกรรมเงียบ ๆ น้องปิ่นต้องอาศัยความช่วยเหลือของคุณครูแดงเพื่อให้น้องปิ่นควบคุมตัวเองในการทำกิจกรรมได้ **ครูแดงใช้เทคนิคของการบูรณาการระบบประสาทสัมผัส โดยใช้น้ำหนักกดลงบนไหล่ทั้ง ๒ ข้างของน้องปิ่นเพื่อเป็นการกระตุ้น”ระบบ”ข้อต่อและเอ็น จนน้องปิ่นรู้สึกสงบลงและสามารถทำกิจกรรมต่อได้จนเสร็จ**

เมื่อถึงช่วงกิจกรรมวงกลม น้องปิ่นนั่งกับพื้นอยู่กับกลุ่มเพื่อนได้สักพัก เมื่อน้องปิ่นทำท่าว่าจะไถลตัวลงนอนกับพื้น ครูแดงก็ช่วยโดยเอางูทรายอันเล็กวางลงบนตักของน้องปิ่น ทำให้การทรงตัวในท่านี้ทำได้ง่ายขึ้น การไถลตัวลงนอนกับพื้นไม่ได้เกิดจากความดีใจ ความเกียจคร้าน หรืออยากจะเรียกร้องความสนใจจากครู แต่เกิดจากความแข็งแรง ความคงทนของกล้ามเนื้อลำตัว กล้ามเนื้อหลังที่ใช้ในการทรงตัวในท่านี้ยังไม่แข็งแรงพอ **ความสำคัญของการใช้อุปกรณ์ Sensory ตลอดทั้งวันจึงเป็นวิธีการที่ดีที่ช่วยให้น้องปิ่นสามารถควบคุมตัวเองให้อยู่ในกลุ่มเพื่อน สามารถคงสมาธิในการฟังคุณครูได้อย่างต่อเนื่อง**

คุณครูยังทราบข้อมูลมาจากนักฝึกพูดว่าน้องปิ่นมีปัญหาการประมวลข้อมูลผ่านการได้ยิน คุณครูได้พยายามช่วยเหลือโดยให้น้องปิ่นนั่งใกล้ ๆ คุณครู หรือใกล้กับตำแหน่งต้นตอของเสียง ช่วยทำให้น้องปิ่นรับรู้และเข้าใจข้อมูลจากการฟังได้ดีขึ้น **การเตรียมน้องปิ่นให้ นั่งข้าง ๆ คุณครูตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรมนิทานยังทำให้คุณครูไม่ต้องพูด ตักเตือน หรือเปลี่ยนที่นั่งน้องปิ่นกลางคัน** ซึ่งจะทำให้น้องปิ่นต้องตกเป็นจุดสนใจ และดูแตกต่างจากเด็กคนอื่น

เมื่ออ่านนิทานจบ คุณครูพูดชมเด็ก ๆ ทุกคนในห้องที่สามารถนั่งฟังนิทานได้จนจบและเด็ก ๆ ยังรู้จักรอคอยเวลาเพื่อตอบคำถาม หลังคำชมคุณครูเรียกให้ห้องขึ้นตอบคำถามโดยให้แสดงความคิดเห็นจากรูปที่เห็นในหนังสือ คุณครูทราบว่าห้องขึ้นต้องใช้เวลาในการประมวลข้อมูลที่ได้จากการฟัง **เมื่อถามคำถาม คุณครูรอเพื่อให้ห้องขึ้นตอบคำถาม ถ้าห้องขึ้นตอบไม่ได้ คุณครูจะให้ตัวเลือกเพื่อช่วยตอบ**

หลังชั่วโมงกิจกรรมวงกลมฟังนิทานเป็นช่วงเวลาเล่นอิสระในห้อง คุณครูช่วยกระตุ้นความสนใจให้ห้องขึ้นเลือกเล่นมุมบ้าน แทนที่จะเลือกเข้ามุมคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสิ่งที่ห้องขึ้นชอบมาก ๆ ครูแดงเข้าไปเตือนห้องขึ้น “เมื่อวานห้องขึ้นเล่นคอมพิวเตอร์ไปแล้ว วันนี้เล่นอย่างอื่นบ้างดีไหมครับ..... คุณครูอยากให้เด็ก ๆ ได้หัดลองเล่นหลายๆอย่าง” **คุณครูมีความระมัดระวังในการพูดเตือนห้องขึ้นให้ดูเป็นธรรมชาติและไม่ให้แตกต่างไปจากการเตือนเพื่อน ๆ คนอื่น**

เมื่อถึงตอนเล่นสมมติ ครูแดงเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ครูแดงช่วยห้องขึ้นเลือกบทบาท แต่งตัวเล่นสมมติ และช่วยให้ห้องขึ้นเข้าใจเมื่อเพื่อนๆ เริ่มแบ่งบทบาทการเล่นด้วยกัน ห้องขึ้นสามารถเข้าใจการเล่นสมมติ เข้าใจการเงินธนาคารของเพื่อน และสามารถแสดงความคิดเห็นของตัวเอง เพิ่มบทบาทและเนื้อเรื่องในการเล่นกับเพื่อนๆ ได้ อย่างไรก็ตาม **เพื่อน ๆ ของห้องขึ้นทุกคนมีความรวดเร็ว ร่องไวในการพูดคุยโต้ตอบ ห้องขึ้นจึงต้องการความช่วยเหลือจากครูแดงบ้างในการช่วยย่อยคำพูดยาว ๆ ของเพื่อนให้ห้องขึ้นเข้าใจ** หรือในบางครั้งครูแดงก็อาจต้องบอกให้เพื่อนรอ เพื่อให้ห้องขึ้นมีเวลาคิดและพูดโต้ตอบ

เรื่องการวางแผนสั่งการกล้ำเนื้อและการเรียงลำดับขั้นตอนของห้องขึ้นก็ยังไม่ดีมากนัก ครูแดงจึงต้องช่วยตอนแต่งตัว หรือตอนเปลี่ยนเสื้อผ้า เพื่อให้ห้องขึ้นสามารถเข้าไปเริ่มเล่นได้ทันเพื่อนๆ **ครูแดงยังทำหน้าที่ช่วยเหลือเด็ก ๆ คนอื่นด้วย เช่น ช่วยติดกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า ใส่เข็มขัด เพื่อให้เด็กคนอื่นรู้สึกว่าครูแดงเป็นคุณครูที่คอยช่วยเหลือเด็กทุกคน** โรงเรียนให้ความสำคัญว่าเด็กทุกคนมีความต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

ห้องขึ้นเล่นบทบาทเป็น “พ่อ” ใส่เนคไทร์และถือกระเป๋าทำงาน แต่ยังมีบทบาทที่ห้องขึ้นยังเล่นไม่ได้ เช่น ไม่รู้ว่าเลิกงานแล้วจะไปไหนต่อดี หรือ ยังกะเรื่องเวลาไม่ค่อยถูก ไม่รู้ว่าต้องเล่นบทบาทในที่ทำงานนานแค่ไหน หรือถึงเวลาน่าจะต้องเล่นบทกลับบ้านได้แล้ว **ครูแดงต้องเข้าไปช่วยให้ห้องขึ้นเล่นกับเพื่อนให้ได้อย่างกลมกลืน โดยแกล้งสมมติเป็นคุณภรรยาโทรศัพท์มาหาสามีเพื่อคอยช่วยให้ห้องขึ้นเล่นบทบาทได้เท่าทันเพื่อน ๆ ในกลุ่ม** การเล่นเกมนี้ช่วยส่งเสริมพัฒนาการห้องขึ้นทั้งด้านการวางแผนสั่งการกล้ำเนื้อเป็นลำดับขั้นตอน ด้านภาษา การสื่อสาร และการคิดจินตนาการร่วมกับเพื่อน **ครูแดงช่วยให้เด็กทุกคนพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงเหตุผลและอารมณ์ความรู้สึกด้วยการคอยถามคำถามเด็ก ๆ เช่น “เอ๊ะ เด็ก ๆ ทำไมห้องถึงร้องเวลาคุณพ่อไปทำงานล่ะคะ” “แล้วเราจะช่วยกันยังไงให้ห้องหยุดร้องคะ” “ทำยังไงคุณพ่อถึงจะยังติดต่อกับคุณแม่ได้คะ ถ้าคุณพ่อต้องไปทำงาน” ถ้าทุกคนอยู่บ้านกันหมดแล้วแต่คุณพ่อยังไม่กลับบ้าน ทุกคนในบ้านจะรู้สึกยังไงคะ แล้วคุณพ่อล่ะ จะรู้สึกยังไงคะ”**

เมื่อถึงตอนเก็บของเล่น น้องปั้นไม่รู้ว่าจะเก็บของชิ้นต่างๆไว้ที่ไหนและเสื้อที่น้องปั้นแขวนไว้ก็หล่นลงมาจากที่แขวน น้องปั้นเริ่มหงุดหงิดและเริ่มส่งเสียงประหลาด ซ้ำๆ ครูแดงรีบก้าวเข้ามาช่วยน้องปั้นเก็บของที่หล่นลงและแนะนำให้น้องปั้นขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ให้ช่วยแขวนให้ ครูแดงทำหน้าที่คอยช่วยแนะแต่ไม่ได้ก้าวก่ายหรือทำให้ คุณครูพยายามให้น้องปั้นรู้สึกว่าเขาสามารถพึ่งตัวเองได้..... **ความสามารถในการพึ่งตัวเองที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การรู้จักที่จะขอความช่วยเหลือจากคนอื่นเมื่อทำบางสิ่งบางอย่างด้วยตัวเองไม่ได้**

ต่อมาเป็นเวลาพักบ่าย **วันนี้น้องปั้นมีหน้าที่ช่วยรินน้ำใส่แก้วให้เพื่อน ๆ** น้องปั้นต้องถามเพื่อนทุกคนว่าจะเอาน้ำหรือไม่ รอคำตอบและรินน้ำให้ หน้าที่รินน้ำเป็นงานพิเศษที่เด็กทุกคนต้องผลัดกันทำ เป็นแนวทางหนึ่งในการฝึกแบบกึ่งระบบที่ช่วยทั้งด้านกล้ามเนื้อใหญ่ การวางแผนสั่งการกล้ามเนื้อ และการสื่อสาร โต้ตอบ เป็นงานที่ทำให้เด็กได้ขยับตัว เคลื่อนไหว กระตือรือร้นที่จะได้ทำงานที่เป็นของผู้ใหญ่ เด็กจะรู้สึกสนุก อยากรมีส่วนร่วม และสนใจการกินอาหารมากขึ้น **น้องปั้นรู้สึกตื่นเต้นกับการได้ทำหน้าที่นี้ น้องปั้นเริ่มเล่นมือและนั่งกระโดดขึ้นลงบนเก้าอี้ ครูแดงเข้ามาช่วยโดยเปลี่ยนเก้าอี้ที่น้องปั้นนั่งเป็นลูกบอลใหญ่ เมื่อเด็กอีก ๒ คนที่นั่งข้าง ๆ ขอนั่งบนลูกบอลด้วย ครูแดงก็เอามาให้**นี่เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการช่วยเติมเต็มการรับรู้ระบบประสาทสัมผัสตามความต้องการของ “ระบบ” ร่างกายของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิต ทำกิจกรรมอื่นๆได้อย่างต่อเนื่อง ไม่แตกต่างไปจากเพื่อน

ความตื่นเต้นทำให้น้องปั้นไม่สามารถควบคุมตัวเองให้เรียบร้อยพอที่จะกินอาหารได้ น้องปั้นตี่น้ำและนั่งกระโดดเล่นบนลูกบอล ลักพักเด็กหญิงนิดหน่อยเพื่อนที่นั่งข้างๆหันมาพูดคุยกับน้องปั้นแต่น้องปั้นทำเหมือนไม่ได้ยิน ครูแดงจึงเข้ามาช่วยเตือน “น้องปั้นได้ยินนิดหน่อยพูดไหม นิดหน่อยถามอะไรน้องปั้นครับ” น้องปั้นนั่งยัดตัวขึ้นแล้วหันมามองหญิงนิดหน่อย สื่อด้วยภาษาท่าทางว่าพร้อมที่จะฟังนิดหน่อยพูด **ครูแดงได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือน้องปั้นในการเรียนรู้เรื่องการสื่อสารตลอดเวลาที่มีโอกาสเกือบจะตลอดทั้งวันในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติจริง** นอกจากนั้นการเสริมเทคนิคของการบูรณาการระบบประสาทสัมผัส ยังทำให้น้องปั้นสามารถควบคุมตัวเองให้พูดคุยเล่นกับเพื่อนได้ในขณะที่มีอาการตื่นเต้น

หลังพักอาหารว่างเด็ก ๆ ออกไปที่สนามเด็กเล่นข้างนอก น้องปั้นเล่นสมมติเป็นตำรวจจับผู้ร้ายกับเพื่อนๆ น้องปั้นวิ่งไล่เพื่อนๆที่เล่นเป็นโจรมาขโมยของ การเล่นวิ่งไล่เพื่อนๆ ในตอนนี้เปลี่ยนจากเมื่อ ๓ ชั่วโมงที่แล้วที่เป็นการวิ่งไล่ไปมาเฉยๆ เป็นการเติมเรื่องราวการเล่นสมมติจินตนาการเข้าไปในการวิ่งไล่ด้วย **ความรู้สึกที่ผ่อนคลายและการได้มีประสบการณ์ในการพูดคุยเล่นกับเพื่อนในช่วงที่ผ่าน ๆ มาทำให้น้องปั้นสามารถเล่นกับเพื่อนในระดับพัฒนาการที่สูงขึ้น**

ระหว่างทางเดินกลับห้องเรียน น้องปั้นเดินคุยเล่นไปกับน้องนัท ชั่วโมงต่อไปเป็นกิจกรรมทำอาหาร คุณครูรออยู่หน้าห้องแจกผ้ากันเปื้อนให้เด็กๆ น้องนัทและน้องปั้นรับผ้ากันเปื้อนจากคุณครูแล้วเปลี่ยนบทสนทนาเป็นเรื่องของการทำอาหาร เขาทั้งสองสงสัยว่าวันนี้จะ

ได้มีโอกาสละเลงแป้งทำขนมอีกหรือไม่ **ขณะที่น้องปั้นกำลังคุยเล่นกันน้องนัทอย่างเพลิดเพลิน น้องปั้นลากเก้าอี้ออกมา นั่ง แล้วเผลอสะดุดหกล้มลงหน้าน้องนัท ทำให้ น้องนัทสะดุดหกล้มตามไปด้วย** น้องปั้นบอกขอโทษน้องนัท **ครูแดงซึ่งคอยสังเกตการณ์อยู่ตลอด รีบเข้ามาช่วย โดยพูดบอกน้องนัทว่าน้องปั้นไม่ได้ตั้งใจ น้องนัทยอมรับและไม่ได้โกรธน้องปั้น**

ความไม่สมบูรณ์ของระบบการสั่งการกล้ามเนื้อที่เชื่อมโยงกับการมองเห็น (visual motor) ทำให้การเคลื่อนไหวของน้องปั้นมีลักษณะงุ่มง่าม หกล้มง่าย ไม่สามารถทำงานหลายขั้นตอนได้อย่างคล่องแคล่ว ครูแดงได้ทำหน้าที่โดยเข้าไปช่วยแบ่งเบาความโกรธ ความไม่พอใจของเพื่อน ช่วยป้องกันไม่ให้เพื่อน ๆ เข้าใจน้องปั้นผิด

เด็กผู้หญิงอีก ๒ คนเดินตามเข้ามาในห้อง แล้วนั่งลงฟังคุณครู คุณครูอธิบายวิธีทำขนมบัวลอย ซึ่งมีขั้นตอนย่อย ๔ ขั้นตอน **การอธิบายของคุณครูใช้รูปภาพประกอบเพื่อให้เด็ก ๆ ทุกคนเข้าใจได้ง่ายขึ้น** รวมถึงน้องปั้นซึ่งคุณครูทราบว่าทำให้น้องปั้นเข้าใจการทำงานเป็นลำดับขั้นตอนมากขึ้นมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มการเรียนรู้ผ่านการมองเห็นและการฟัง

เมื่ออธิบายเสร็จคุณครูย้อนกลับมาถามเด็ก ๆ ซ้ำอีกครั้งโดยให้ดูภาพที่หนึ่งแล้วถามว่า **“เด็ก ๆ ต้องทำอะไรก่อนคะ” น้องปั้นโผล่ตอบคำถามออกมา โดยไม่ได้รอให้คุณครูเรียก คุณครูแสดงสีหน้า ชื่นชมน้องปั้นและถามเด็กคนอื่นต่อ “ขั้นตอนต่อไปทำยังไงคะ ใครตอบได้”** น้องปั้นขมขมขมปากไปมา พยายามควบคุมตัวเองไม่ให้ตอบคำถาม เพราะมันไม่ใช่ตาของเขาแล้ว ต้องผลัดให้เพื่อนคนอื่นตอบบ้าง เมื่อถึงเวลาเริ่มทำอาหารเด็ก ๆ ต้องเลือกเพื่อนมาทำคู่กัน น้องปั้นเลือกชวนน้องจอย เด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ ที่ค่อนข้างซื่อๆ น้องปั้นหวังว่าน้องจอยจะให้โอกาสเขาได้ปั้นก้อนบัวลอยเล่นมากกว่าและเมื่อทำขนมเสร็จน้องจอยจะไม่กินขนมมากเกินไป **การทำขนมบัวลอยวันนี้ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะ น้องปั้นสนุกกับการทำกิจกรรมและขณะทำกิจกรรมน้องปั้นสามารถพูดคุยโต้ตอบเล่นกับเพื่อนได้เป็นเวลานาน**

เมื่อถึงเวลาเก็บกวาดสิ่งของและอุปกรณ์ น้องปั้นรู้สึกสับสนเพราะลำดับขั้นตอนการทำงานไม่ได้ชัดเจน และไม่ได้มีรูปภาพช่วยบอกว่าต้องทำอะไร ก่อนและหลังอย่างไร (ครูแดงจดบันทึกสิ่งที่ได้พบว่าถ้าตอนเก็บอุปกรณ์สามารถใช้ภาพช่วยบอกวิธีการจะทำให้น้องปั้นทำงานในขั้นตอนนี้ได้ดีขึ้น ครูแดงเตรียมจะบอกกับคุณครูประจำชั้นเพื่อให้ช่วยในเรื่องนี้) ครูแดงเข้ามาช่วยน้องปั้นโดยเข้ามาพูดทบทวนกับน้องปั้นว่าอะไรต้องทำก่อน เมื่อทำเสร็จก็บอกว่าขั้นตอนต่อไปต้องทำอะไร

ก่อนที่จะลากันกลับบ้านเป็นการร้องเพลงร่วมกัน **วันนี้คุณครูเห็นว่าเด็ก ๆ สนุกกันมากและรู้สึกว่าคุณครูกำลังอยู่ในอารมณ์ “ตื่น”** จึงดัดแปลงกิจกรรมจากการนั่งร้องเพลงเป็นการยืนและเต้นตามเพลง.... นี่เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ **คุณครูมีความยืดหยุ่นในการปรับ การเรียนการสอนให้ตรงกับระบบการรับรู้ประสาทสัมผัสและความต้องการการเคลื่อนไหวของเด็ก (Sensory-motor)** เพลงสุดท้ายคุณครูให้เด็กจับมือเป็นวงกลม เดินเข้า

มาตรงกลางใกล้กันแล้วถอยแยกห่างออกจากกัน เป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมของการเป็นกลุ่มเดียวกันก่อนที่จะแยกจากกัน

ก่อนกลับบ้านน้องป๋นลืมไปเอากระเป๋าเป้หลังที่ขึ้นเก็บของ ครูแดงสะกิดถามน้องป๋น “มีอะไรที่น้องป๋นทิ้งไว้ที่โรงเรียนหรือเปล่านะ” (**ครูแดงเตือนน้องป๋นในลักษณะที่กระตุ้นให้น้องป๋นคิดหรือแก้ปัญหาเองมากกว่าที่จะทำให้**) น้องป๋นเดินกลับไปเอากระเป๋าแล้วเดินไปที่รั้ว ซึ่งคุณแม่กำลังรออยู่ คุณแม่ก้มลงกอดน้องป๋นด้วยความชื่นใจแล้วถามด้วยคำถามปลายเปิด “วันนี้น้องป๋นของคุณแม่เป็นอย่างไรบ้างคะ” **น้องป๋นไม่ตอบ คุณแม่จึงแกล้งทำเป็นสงสัยโดยพูดขึ้นมาดัง ๆ “เฮ้ มือของน้องป๋นเลอะอะไรมานะ” น้องป๋นนึกขึ้นได้และรีบเล่าให้คุณแม่ฟังถึงการทำขนมบัวลอยอย่างตื่นเต้น.....**

น้องป๋นเมื่อกลับบ้าน

(อ่านรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่บ้านตามแนวทาง DIR/Floortime ได้ในหัวข้อ ตัวอย่างการจัดรูปแบบ “กิจวัตรประจำวันที่บ้าน”)

อ้างอิง

- Educational Guidelines for Preschool Children with Disorders in Relating and Communicating, ICDL Clinical Practice Guidelines, www.icdl.com.
